

Запобігання корупційним ризикам при проведенні відкритих торгів з особливостями

Харченко Наталія Василівна¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.05.2025	Економіка	343.352:005.332.4:339.13 7.2

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15721202>

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження корупційних ризиків, які виникають при проведенні відкритих торгів за особливими умовами, що мають місце в умовах надзвичайних ситуацій, воєнного стану або правового спрощення процедур. Мета дослідження – теоретичне обґрунтування та прикладний аналіз корупційних ризиків при проведенні відкритих торгів за особливими умовами. Наукова гіпотеза дослідження: корупційні ризики при проведенні відкритих торгів за особливими умовами можуть бути істотно мінімізовані за умови комплексного поєднання нормативно-правового вдосконалення процедур, впровадження ризик-орієнтованих підходів до контролю та підвищення інституційної спроможності замовників і наглядових органів у сфері публічних закупівель.

Визначено, що за відсутності належних регуляторних та організаційних обмежень такі процедури створюють підвищене середовище для потенційних зловживань, у тому числі через обмежену конкуренцію, відсутність належного контролю, затримки у публікації інформації, маніпуляції технічними вимогами або конфлікти інтересів. Проведено порівняльний аналіз нормативно-правового регулювання у сфері відкритих торгів за особливими процедурами в Україні та країнах ЄС, виявлено практичні відмінності у підходах до забезпечення прозорості, підзвітності та контролю за закупівлями. Узагальнення міжнародного досвіду (зокрема, Франції, Німеччини, Італії, Угорщини) дозволило окреслити ефективні інституційні та цифрові інструменти протидії корупційним ризикам, серед яких: електронні системи закупівель, незалежні антикорупційні органи, механізми автоматизованого виявлення «red flags» та активне залучення громадськості до моніторингу. Обґрунтовано доцільність імплементації цих підходів у національну практику через пріоритетні напрями, зокрема: розвиток незалежного моніторингу, удосконалення Prozoogo з урахуванням ризик-орієнтованих алгоритмів, підвищення відкритості процедур та інституційної спроможності органів контролю. Підтверджено наукову гіпотезу щодо можливості істотного зменшення корупційних ризиків за умови комплексного підходу до реформування закупівельної системи. Окреслено перспективи подальших досліджень, зокрема в частині комплаєнсу, антикорупційного моделювання та інституційної взаємодії.

---

¹ Молодший науковий співробітник Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, <https://orcid.org/0000-0002-1683-1082>

Ключові слова: публічні закупівлі; відкриті торги; корупційні ризики; особливі процедури; антикорупційна політика; ризик-орієнтований підхід; електронна система Prozorro.

Prevention of corruption risks in public procurement under special conditions

Abstract. This article presents a comprehensive study of corruption risks arising in the conduct of open bidding under special procedures, which are applied during emergencies, martial law, or legal simplifications. The aim of the research is to provide a theoretical rationale and applied analysis of corruption risks associated with open procurement procedures carried out under exceptional conditions. The scientific hypothesis assumes that corruption risks can be significantly mitigated through a comprehensive combination of procedural and legal improvements, the implementation of risk-oriented control mechanisms, and the strengthening of institutional capacity among contracting authorities and oversight bodies in the field of public procurement. It is established that, in the absence of adequate regulatory and organizational safeguards, such procedures create a heightened environment for potential abuse, including limited competition, lack of proper oversight, delays in publishing procurement information, manipulation of technical specifications, or conflicts of interest. A comparative analysis of the legal regulation of open bidding under special procedures in Ukraine and EU countries reveals practical differences in approaches to ensuring transparency, accountability, and control in procurement. The generalization of international experience (notably from France, Germany, Italy, and Hungary) has made it possible to outline effective institutional and digital tools for mitigating corruption risks. These include e-procurement systems, independent anti-corruption agencies, automated red flag detection mechanisms, and active civil society participation in procurement monitoring.

The feasibility of implementing these tools into the national procurement framework is substantiated through key priority directions, including the development of independent monitoring, the enhancement of the Prozorro system with risk-based algorithms, increased procedural openness, and institutional strengthening of oversight bodies. The hypothesis of a significant reduction in corruption risks through a systemic reform approach is confirmed. The article also outlines future research directions, particularly in the areas of compliance, anti-corruption modelling, and institutional coordination.

Keywords: public procurement; open bidding; corruption risks; special procedures; anti-corruption policy; risk-based approach; Prozorro e-procurement system.

Вступ

Постановка проблеми дослідження. У системі публічних закупівель відкриті торги посідають ключове місце як основний інструмент забезпечення прозорості, конкуренції та ефективного витрачання бюджетних коштів. Водночас практика проведення відкритих торгів свідчить про наявність значного корупційного потенціалу, зумовленого як людським фактором, так і структурними недоліками нормативно-правової бази та організаційних процедур. Особливу увагу потребують ситуації, коли закупівлі здійснюються за спеціальними умовами – в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій, або при застосуванні спрощених процедур, що значно підвищує вразливість системи до корупційних ризиків.

Проблема запобігання корупційним проявам у сфері відкритих торгів є надзвичайно актуальною в умовах трансформації системи публічного управління та підвищених вимог до доброчесності державного сектору. Україна, перебуваючи на шляху європейської інтеграції, зобов'язана гармонізувати свою антикорупційну політику із міжнародними стандартами, зокрема Директивами ЄС у сфері закупівель. Разом з тим, специфіка національного контексту, пов'язана з безпековими викликами, потребує адаптації загальних підходів до особливих умов здійснення закупівель. Саме

тому визначення та мінімізація корупційних ризиків у відкритих торгах із врахуванням процедурних винятків є важливим науковим та прикладним завданням.

Усе вищенаведене обумовлює доцільність аналізу ключових ризик-факторів у сфері відкритих торгів, оцінку ефективності діючих інструментів запобігання корупції, а також розроблення практичних рекомендацій для посилення інституційної спроможності замовників та контролюючих органів в умовах спеціального правового режиму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У таблиці 1 узагальнено публікації дослідників за сферою публічних закупівель та запобігання корупційних ризиків у розрізі предмету дослідження та проблематики.

Таблиця 1

Аналіз наукових досліджень щодо корупційних ризиків у сфері відкритих торгів: український та міжнародний контекст (2020–2025 рр.)

Автор(и)	Предмет дослідження	Проблема, на вирішення якої спрямоване дослідження
Decarolis F., Giorgiantonio C. [1]	Кількісні індикатори (red flags) для виявлення корупції у публічних закупівлях	Розробка та валідація індикаторів для виявлення корупційних ризиків у тендерах на основі даних з Італії
Gnaldi M., Del Sarto G. [2]	Оцінка корупційних ризиків у публічних закупівлях під час надзвичайних ситуацій	Розробка системи індикаторів для виявлення корупційних ризиків у закупівлях під час кризових ситуацій
Івашова Л., Івашов М. [3]	Українські реалії та світовий досвід боротьби з корупцією у сфері публічних закупівель	Аналіз національних та міжнародних практик запобігання корупції у публічних закупівлях
Siino M. [4]	Індикатори корупційних ризиків у публічних закупівлях на основі відкритих даних Італії	Пропозиція багаторівневої системи індикаторів для виявлення потенційно корупційних дій у публічних закупівлях
Yakubovskiy V. [5]	Корупційні скандали у сфері публічних закупівель в Україні	Аналіз випадків корупції у публічних закупівлях та розробка рекомендацій щодо їх запобігання
Grandia J., Voncken D. [6]	Сталий розвиток у публічних закупівлях	Вивчення впливу мотивації та можливостей на впровадження сталих практик у публічних закупівлях

Джерело: узагальнено автором.

Проведений аналіз наукових досліджень свідчить про зростаючу увагу українських та зарубіжних науковців до питань виявлення, оцінки та запобігання корупційним ризикам у сфері публічних закупівель, зокрема в умовах надзвичайних ситуацій чи спеціальних процедур. Основні акценти публікацій зосереджено на розробці індикативних моделей і «red flags» для моніторингу процедур відкритих торгів, формуванні системи кількісних та якісних індикаторів ризику, а також на порівняльному аналізі практик боротьби з корупцією. Зарубіжні дослідження переважно базуються на відкритих даних і застосуванні статистичних методів для виявлення аномалій у тендерних процедурах, тоді як українські автори акцентують на

правових колізіях, реальних кейсах зловживань та рекомендаціях щодо інституційного посилення механізмів запобігання. Узагальнення цих праць формує методологічне підґрунтя для подальшого удосконалення антикорупційної політики в сфері закупівель та впровадження більш гнучких систем оцінювання ризиків у відкритих торгах.

Незважаючи на наявність ґрунтовних наукових публікацій, які охоплюють окремі аспекти корупційних ризиків у сфері публічних закупівель, відсутність комплексного дослідження, спрямованого саме на особливості відкритих торгів в умовах спеціальних процедур, обумовлює актуальність даного дослідження.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування та прикладний аналіз корупційних ризиків при проведенні відкритих торгів за особливими умовами.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- провести порівняльний аналіз нормативно-правового регулювання проведення відкритих торгів в умовах особливих процедур в Україні та ЄС;
- ідентифікувати ключові корупційні ризики, які виникають при здійсненні відкритих торгів за особливими умовами;
- узагальнити міжнародний досвід запобігання корупційним проявам у сфері публічних закупівель.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціалізованих методів, що забезпечили системність аналізу проблеми корупційних ризиків у сфері відкритих торгів та дозволили здійснити обґрунтовані висновки й практичні рекомендації. Зокрема, було застосовано такі методи наукового пізнання: аналіз (для вивчення нормативно-правової бази у сфері відкритих торгів та антикорупційної політики); метод синтезу й узагальнення (для формування системного уявлення про природу корупційних ризиків у закупівлях за особливими умовами); порівняльний аналіз (для зіставлення положень національного законодавства із міжнародними стандартами); ризик-орієнтований підхід (для виявлення етапів торгів із найбільшою вразливістю до зловживань).

Наукова гіпотеза дослідження: корупційні ризики при проведенні відкритих торгів за особливими умовами можуть бути істотно мінімізовані за умови комплексного поєднання нормативно-правового вдосконалення процедур, впровадження ризик-орієнтованих підходів до контролю та підвищення інституційної спроможності замовників і наглядових органів у сфері публічних закупівель.

Результати

Розглянемо ключові напрями діяльності міжнародних організацій у сфері публічних закупівель та запобігання корупційним ризикам (табл.2).

Таблиця 2

Огляд аналітичних публікацій щодо запобігання корупційним ризикам у сфері відкритих торгів (2020-2025 рр.)

Організація	Предмет дослідження	Проблема, на вирішення якої спрямоване дослідження
Transparency International Ukraine [7]	Аналітика публічних закупівель, інструменти контролю (DOZORRO, Z-index)	Виявлення та зменшення корупційних ризиків у публічних закупівлях через громадський моніторинг та аналітичні інструменти
Open Contracting Partnership [8]	Відкритість контрактів, ефективність антикорупційних інструментів	Підвищення прозорості та зменшення корупційних ризиків шляхом відкритого доступу до даних про публічні закупівлі

OECD [9]	Інтегритет у публічних закупівлях, міжнародні стандарти	Розробка політик та рекомендацій для забезпечення доброчесності та запобігання корупції в державних закупівлях
Transparency International [10]	Публічні закупівлі як пріоритет у боротьбі з корупцією	Зменшення витрат та підвищення ефективності через боротьбу з корупцією в публічних закупівлях
UNODC [11]	Корупційні ризики в публічних закупівлях у контексті COVID-19 у країнах Тихоокеанського регіону	Виявлення та аналіз корупційних ризиків, що виникають під час надзвичайних ситуацій, таких як пандемія COVID-19
GAN Integrity [12]	Огляд корупційних ризиків у публічних закупівлях в Україні	Ідентифікація основних корупційних ризиків та надання рекомендацій для їх мінімізації в українських публічних закупівлях
Norad (Норвезьке агентство з розвитку) [13]	Огляд літератури щодо корупційних ризиків та стратегій їх зменшення в Україні	Оцінка ризиків корупції у наданні допомоги Україні та розробка стратегій для їх зменшення
Open Government Partnership [14]	Антикорупційні заходи через відкриті контракти	Підвищення ефективності уряду та боротьба з корупцією через відкритість процесу публічних закупівель
Digital State UA (Проект Prozorro)[15]	Електронна система публічних закупівель в Україні	Підвищення прозорості та зменшення корупційних ризиків через впровадження електронної системи закупівель

Джерело: узагальнено автором.

Наведена в таблиці 2 інформація свідчить про посилену увагу міжнародних організацій, аналітичних центрів та національних інституцій до проблематики запобігання корупційним ризикам у сфері публічних закупівель, зокрема при проведенні відкритих торгів. Основні дослідження зосереджені на вдосконаленні механізмів прозорості, розвитку електронних платформ, громадського моніторингу та впровадженні ризик-орієнтованих інструментів контролю. Значна частина публікацій спрямована на адаптацію міжнародних стандартів доброчесності до національних практик та підвищення ефективності антикорупційної політики в умовах надзвичайних чи спеціальних процедур закупівель. У роботах домінує міждисциплінарний підхід, що поєднує правовий, управлінський та технологічний аспекти забезпечення доброчесності в закупівлях, що підкреслює комплексний характер вирішення зазначеної проблеми.

Результати порівняльного аналізу нормативно-правового регулювання відкритих торгів за особливими процедурами в Україні та ЄС у контексті євроінтеграційних процесів.

Порівняльний аналіз нормативно-правового регулювання відкритих торгів за особливими процедурами: Україна та ЄС

Критерій	Україна	ЄС
Нормативно-правова база	Закон України «Про публічні закупівлі» (№922-VIII), з останніми змінами та доповненнями [16]	Директива 2014/24/ЄС про державні закупівлі, яка встановлює загальні правила для всіх держав-членів ЄС [17]
Основні принципи	Прозорість, відкритість, добросовісна конкуренція, недискримінація учасників, ефективність, запобігання корупції.	Прозорість, рівне ставлення, недискримінація, пропорційність, взаємне визнання.
Порогові значення	Вартість товарів і послуг від 100 тис. грн; поточного ремонту – 200 тис. грн; робіт – від 1,5 млн грн.	Встановлені порогові значення для застосування директив ЄС: €144 000 для центральних органів влади, €221 000 для інших замовників, €5 548 000 для робіт.
Особливі процедури	Спрощена процедура закупівлі, переговорна процедура для надзвичайних ситуацій, рамкові угоди, динамічні системи закупівель. Якщо при проведенні відкритих торгів тендерну пропозицію надасть тільки один учасник, то відкриті торги відбудуться без застосування аукціону. Тобто торги не відміняться та замовник зможе розглянути єдину тендерну пропозицію на відповідність вимогам.	Відкриті, обмежені, переговорні процедури, конкурентний діалог, інноваційне партнерство, динамічні системи закупівель, рамкові угоди.
Електронні системи	Обов'язкове використання електронної системи Prozorro для всіх закупівель.	Впровадження електронних закупівель через платформи, зокрема обов'язкове електронне спілкування та електронне виставлення рахунків згідно з Директивою 2014/55/ЄС.
Виключення та винятки	Можливість застосування переговорної процедури без оголошення у випадках надзвичайної необхідності, наприклад, під час війни або пандемії.	Дозволено використання переговорної процедури без попереднього оголошення у виняткових випадках, зокрема при надзвичайній терміновості, що не спричинена замовником.
Контроль та оскарження	Антимонопольний комітет України розглядає скарги на закупівлі; також діє громадський моніторинг через DOZORRO.	Національні органи держав-членів ЄС відповідають за розгляд скарг; також передбачено можливість звернення до судів та Європейської комісії у випадках порушень.

Джерело: узагальнено автором.

За результатами проведеного аналізу (табл.3) можна зробити висновок, що хоча Україна та ЄС мають спільні принципи у сфері публічних закупівель, існують відмінності в деталях процедур, порогових значеннях та механізмах контролю. Україна активно адаптує своє законодавство до європейських стандартів, що сприяє підвищенню прозорості та ефективності закупівельного процесу.

Перейдемо до розгляду основних корупційних ризиків, які виникають при здійсненні відкритих торгів за особливими умовами (табл. 4).

Таблиця 4

Ключові корупційні ризики у відкритих торгах за особливими умовами

Корупційний ризик	Суть ризику	Джерело
1. Єдиний учасник (single bidding)	Участь лише одного постачальника у тендері може свідчити про обмежену конкуренцію або змову.	RAND Europe [18]
2. Прямі переговорні процедури без обґрунтування	Використання переговорних процедур без належного обґрунтування може призвести до зловживань.	Transparency International [19]
3. Відсутність або затримка публікації контрактів	Непублікація або затримка у публікації контрактів обмежує прозорість та контроль.	European Parliament [20]
4. Конфлікт інтересів у членів тендерних комітетів	Наявність особистих або фінансових інтересів у членів комітетів може впливати на об'єктивність рішень.	OECD [21]
5. Завищення цін у контрактах	Контракти з ознаками корупційних ризиків часто мають завищені ціни.	RAND Europe [18]
6. Відсутність або слабкий контроль за виконанням контрактів	Недостатній моніторинг виконання контрактів може призвести до неякісного виконання або невиконання зобов'язань.	UNODC [22]
7. Розмиті або надмірно специфічні технічні вимоги	Технічні вимоги, що обмежують конкуренцію, можуть бути ознакою змови або корупції.	OECD [21]
8. Відсутність механізмів захисту викривачів (whistleblowers)	Відсутність захисту для осіб, які повідомляють про корупцію, знижує ефективність виявлення порушень.	Transparency International [19]
9. Відсутність або обмежений доступ до інформації про закупівлі	Обмеження доступу до інформації про закупівлі ускладнює громадський контроль та моніторинг.	European Parliament [20]
10. Відсутність або слабка система оскарження результатів тендерів	Недостатні механізми оскарження можуть призвести до безкарності порушень у процесі закупівель.	UNODC [22]

Джерело: узагальнено автором.

Протидія ключовим корупційним ризикам, що виникають при здійсненні відкритих торгів за особливими умовами, потребує системного впровадження нормативних, організаційних та технологічних заходів. Насамперед, для запобігання ситуаціям із єдиним учасником (single bidding) доцільно забезпечити прозоре

планування закупівель, залучення широкого кола постачальників та мінімізацію дискримінаційних вимог у тендерній документації. У випадках, коли застосовується переговорна процедура без попереднього оголошення, має діяти чітко обґрунтований перелік винятків із обов'язковим публічним звітуванням щодо підстав її використання.

З метою посилення прозорості, необхідно забезпечити оперативну публікацію всіх етапів закупівельного процесу, включно з контрактами, змінами до них та актами виконання. Унеможливлення конфлікту інтересів потребує чітких норм декларування приватного інтересу, перевірки незалежності членів тендерного комітету та періодичної ротації відповідальних осіб. Для протидії завищенню цін слід використовувати інструменти аналітики ринкових цін, такі як індикативні каталоги чи автоматизовані модулі в електронних системах.

Також важливо забезпечити постконтрактний моніторинг: як щодо строків і якості виконання договорів, так і щодо відповідності фактичного обсягу витрат запланованим. Уникнення надмірно вузьких технічних вимог може бути досягнуто через стандартизацію опису предмета закупівлі та погодження специфікацій з професійною спільнотою. Захист викривачів корупції вимагає наявності дієвих каналів анонімного повідомлення та гарантій правового захисту. Крім того, повинен бути гарантований безперешкодний доступ до інформації про закупівлі через відкриті реєстри, що інтегровані з системами моніторингу (як-от Proorro, DOZORRO). Нарешті, ефективне оскарження можливе лише за умов незалежності органу розгляду скарг, встановлених строків розгляду, а також права на апеляцію та судовий захист.

Таким чином, протидія корупції у відкритих торгах вимагає не лише законодавчих змін, але й зміцнення інституційної спроможності, цифрової прозорості та культури доброчесності серед усіх учасників закупівельного процесу.

У таблиці 5 узагальнено досвід окремих держав-членів ЄС із застосування інструментів протидії корупційним ризикам у сфері публічних закупівель.

Таблиця 5

Інструменти протидії корупційним ризикам у сфері публічних закупівель у країнах-членах ЄС

Країна	Інструменти протидії корупційним ризикам у сфері публічних закупівель
Німеччина	Використання електронних систем закупівель (eVergabe), впровадження антикорупційних кодексів поведінки для посадових осіб, регулярні аудити та контроль з боку Федеральної аудиторської служби [23]
Франція	Застосування платформи електронних закупівель (PLACE), обов'язкове декларування інтересів для учасників тендерів, активна роль Рахункової палати у перевірці державних контрактів [24]
Італія	Діяльність Національного антикорупційного органу (ANAC), впровадження системи електронних закупівель (MEPA), використання індикаторів ризику для виявлення потенційних порушень [25]
Іспанія	Застосування платформи електронних закупівель (Plataforma de Contratación del Sector Público), обов'язкове оприлюднення інформації про закупівлі, створення спеціалізованих антикорупційних підрозділів [26]
Польща	Використання електронної платформи закупівель (Platforma e-Zamówienia), впровадження механізмів контролю за конфліктом інтересів, регулярні тренінги для посадових осіб щодо етики та доброчесності [27]

Угорщина	Створення Незалежного органу з доброчесності (Integrity Authority), впровадження системи електронних закупівель (EKR), посилення повноважень щодо розслідування та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення [28]
Нідерланди	Застосування платформи електронних закупівель (TenderNed), впровадження принципів відкритості та прозорості, активна участь громадськості у моніторингу закупівель [29]
Швеція	Використання електронної системи закупівель (e-Avrop), обов'язкове оприлюднення всіх етапів закупівельного процесу, незалежний контроль з боку Національного аудиторського офісу [30]
Греція	Впровадження платформи електронних закупівель (ESIDIS), створення Національного органу з прозорості, обов'язкове оприлюднення інформації про всі державні закупівлі [31]
Болгарія	Застосування електронної системи закупівель (CAIS EOP), впровадження механізмів громадського контролю, регулярні аудити з боку Рахункової палати [32]

Джерело: узагальнено автором.

Порівняльний аналіз інструментів протидії корупційним ризикам у сфері публічних закупівель у державах-членах ЄС засвідчує, що попри спільну регуляторну основу, визначену Директивою 2014/24/ЄС, країни обирають власні організаційні моделі для забезпечення прозорості й доброчесності. У більшості держав функціонують централізовані електронні платформи закупівель, які дозволяють автоматизувати ключові процеси, зменшуючи вплив людського чинника. Разом з тим, низка країн (Італія, Угорщина, Франція) активно застосовує спеціалізовані антикорупційні органи з превентивними, контрольними й наглядовими повноваженнями. Значна увага також приділяється оприлюдненню інформації про всі етапи закупівельного процесу, уніфікації технічної документації, захисту викривачів та запровадженню механізмів незалежного контролю, включаючи судові та аудиторські інституції.

Особливістю багатьох національних практик є обов'язкове декларування конфлікту інтересів, підвищена підзвітність посадових осіб і активне залучення громадянського суспільства, що слугує додатковим бар'єром для зловживань. Успішні приклади також демонструють, що ефективна протидія корупції передбачає поєднання нормативних вимог, електронного інструментарію та інституційної спроможності органів публічної влади.

У країнах Європейського Союзу сформовано комплексну архітектуру протидії корупційним ризикам у сфері публічних закупівель, яка ґрунтується на принципах відкритості, цифровізації та відповідальності. Запровадження електронних платформ, розвиток незалежного контролю, захист викривачів і забезпечення публічності інформації про закупівлі є критично важливими інструментами, що можуть бути адаптовані в національному контексті України. Вивчення кращих практик держав-членів ЄС має стати основою для подальшої імплементації ефективних антикорупційних механізмів у системі відкритих торгів, особливо в умовах надзвичайних або спеціальних процедур.

Проведене дослідження дозволило сформулювати напрями імплементації кращих практик в сфері публічних закупівель, відображені на рисунку 1.

Рис. 1. Пріоритетні напрями імплементації європейських антикорупційних практик у сфері відкритих торгів за особливими умовами в контексті української системи публічних закупівель.

Джерело: розробка автора.

Наведені на рисунку 1 напрями є релевантними до українського контексту, відповідають практикам країн ЄС і сприяють мінімізації корупційних ризиків у відкритих торгах за особливих умов, забезпечуючи баланс між гнучкістю процедур і доброчесністю процесу.

Висновки

Проведений порівняльний аналіз нормативно-правового регулювання у сфері публічних закупівель в Україні та державах-членах ЄС дозволив виявити як спільні підходи до забезпечення доброчесності, так і структурні відмінності щодо процедурного забезпечення відкритості та контролю.

Ідентифікація ключових корупційних ризиків – таких як обмежена конкуренція, застосування переговорних процедур без належного обґрунтування, конфлікт інтересів, затримка публікації інформації, відсутність контролю за виконанням контрактів – підтвердила необхідність формування цілісної системи управління ризиками в закупівлях, що здійснюються за винятковими процедурами. Узагальнення досвіду країн ЄС засвідчило ефективність поєднання нормативних інструментів, цифрових рішень (електронні платформи, алгоритми виявлення red flags), інституційної автономії контролюючих органів і механізмів громадського моніторингу.

Підтверджено висунуту гіпотезу щодо можливості істотного зниження корупційних ризиків шляхом впровадження інтегрованої моделі протидії, яка охоплює вдосконалення законодавчих норм, впровадження ризик-орієнтованих підходів у Prozorro, посилення незалежного нагляду, а також підвищення прозорості та залучення громадськості. Результати дослідження можуть бути використані для розробки політик у сфері публічних закупівель, адаптованих до умов надзвичайних ситуацій, а також для удосконалення механізмів превенції корупційних загроз у національній закупівельній системі України.

Отримані результати дослідження відкривають низку перспективних напрямів для подальшого наукового аналізу. По-перше, доцільним є поглиблене дослідження ефективності конкретних індикаторів ризику (red flags) у контексті української електронної системи закупівель Prozoгго, з метою розроблення адаптивної моделі автоматизованого ризик-моніторингу. По-друге, перспективним є формування інституційної моделі незалежного контролю закупівель за особливими умовами, що включає визначення повноважень, принципів підзвітності та механізмів координації з правоохоронними органами.

Список використаних джерел

1. Decarolis F., Giorgiantonio C. Corruption red flags in public procurement: new evidence from Italian calls for tenders // EPJ Data Science. 2022. Vol. 11, No. 16. URL: <https://epjdatascience.springeropen.com/articles/10.1140/epjds/s13688-022-00325-x> (дата звернення: 06.05.2025).
2. Gnaldi M., Del Sarto G. Measuring Corruption Risk in Public Procurement over Emergency Periods // Social Indicators Research. 2024. Vol. 168, No. 3. P. 123–145. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11205-024-03331-w> (дата звернення: 06.05.2025).
3. Ivashova L., Ivashov M. Ukrainian realities and the world experience of fighting corruption in the field of public procurement // Public Administration and Regional Development. 2019. No. 4. P. 316–343.
4. Siino M. et al. Corruption risk indicators in public procurement: a proposal using Italian open data // Bahamas AML Conference. 2025. URL: <https://bahamasamlconference.centralbankbahamas.com/documents/2025-02-10-16-56-24-Session-3-----Corruption-risk-indicators-in-public-procurement-a-proposal-using-italian-open-data-Marianna-Siino-et-al.pdf> (дата звернення: 06.05.2025).
5. Yakubovskiy V. Corruption scandals in the field of public procurement in Ukraine // ResearchGate. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/377752571_CORRUPTION_RISKS_IN_THE_FIELD_OF_PUBLIC_PROCUREMENT_AND_WAYS_TO_MINIMIZE_THEM (дата звернення: 06.05.2025).
6. Grandia J., Voncken D. Sustainable Public Procurement: The Impact of Ability, Motivation, and Opportunity on the Implementation of Different Types of Sustainable Public Procurement // Sustainability. 2019. Vol. 11, No. 5215. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/11/14/5215> (дата звернення: 06.05.2025).
7. Transparency International Ukraine. Analytics for procurement [Електронний ресурс]. URL: <https://ti-ukraine.org/en/project/analytics-for-procurement/> (дата звернення: 06.05.2025).
8. Open Contracting Partnership. Evidence [Електронний ресурс]. URL: <https://www.open-contracting.org/impact/evidence/> (дата звернення: 06.05.2025).
9. OECD. Integrity in public procurement [Електронний ресурс]. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/integrity-in-public-procurement.html> (дата звернення: 06.05.2025).
10. Transparency International. Public procurement – Our priorities [Електронний ресурс]. URL: <https://www.transparency.org/en/our-priorities/public-procurement> (дата звернення: 06.05.2025).
11. UNODC. Corruption risks in public procurement in the context of COVID-19 in Pacific Island countries [Електронний ресурс]. URL: <https://www.unodc.org/documents/southeastasiaandpacific/pacific/2021/UN->

- PRAC_Brief_-_Corruption_Risks_in_Public_Procurement_in_the_Context_of_COVID-19_in_Pacific_Island_Countries.pdf (дата звернення: 06.05.2025).
12. GAN Integrity. Ukraine country risk report [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ganintegrity.com/country-profiles/ukraine/> (дата звернення: 06.05.2025).
  13. Norad. Ukraine: Corruption risks and mitigation strategies [Електронний ресурс]. URL: https://www.norad.no/contentassets/36d0f4679c484a52be5be5a4c3cac724/3.2024_literature-review-ukraine-corruption-risks-and-mitigation-strategies.pdf (дата звернення: 06.05.2025).
  14. Open Government Partnership. Anti-Corruption: Open Contracting [Електронний ресурс]. URL: <https://www.opengovpartnership.org/open-gov-guide/anti-corruption-open-contracting/> (дата звернення: 06.05.2025).
  15. Digital State UA. Prozorro — Projects [Електронний ресурс]. URL: <https://digitalstate.gov.ua/projects/govtech/prozorro> (дата звернення: 06.05.2025).
  16. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 груд. 2015 р. № 922-VIII. Введ. в дію 19.04.2020 р. // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення: 06.05.2025).
  17. Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on public procurement and repealing Directive 2004/18/EC // Official Journal of the European Union. 2014. L 94. P. 65–242. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0024> (дата звернення: 06.05.2025).
  18. RAND Europe. Corruption risks in public procurement: indicators and prevention mechanisms. European Parliament, Directorate-General for Internal Policies, Policy Department for Budgetary Affairs. 2023. 81 p. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/734687/EPRS_STU\(2023\)734687_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/734687/EPRS_STU(2023)734687_EN.pdf) (дата звернення: 06.05.2025).
  19. Transparency International. Corruption in emergency procurement. U4 Anti-Corruption Helpdesk Answer. 2020. 10 p. URL: <https://www.u4.no/publications/corruption-in-emergency-procurement.pdf> (дата звернення: 06.05.2025).
  20. European Parliament. Political corruption in public procurement: Risks and remedies. Directorate-General for Internal Policies. Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs. 2013. 64 p. URL: <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/175910/20121204ATT57266EN.pdf> (дата звернення: 06.05.2025).
  21. OECD. Preventing Corruption in Public Procurement. OECD Publishing. 2016. 136 p. URL: https://baselgovernance.org/sites/default/files/2020-03/oecd_preventing_corruption_in_public_procurement_2016.pdf (дата звернення: 06.05.2025).
  22. UNODC. Guidebook on anti-corruption in public procurement and the management of public finances. United Nations Office on Drugs and Crime. 2013. 164 p. URL: https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2013/Guidebook_on_anti-corruption_in_public_procurement_and_the_management_of_public_finances.pdf (дата звернення: 06.05.2025).
  23. Bundesministerium für Wirtschaft und Energie. eVergabe – Elektronische Vergabe in Deutschland [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://www.evergabe-online.de/> (дата звернення: 06.05.2025).
  24. Ministère de l'Économie, des Finances et de la Relance. PLACE – Plate-forme des achats de l'État [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://www.marches-publics.gouv.fr/> (дата звернення: 06.05.2025).
  25. Autorità Nazionale Anticorruzione (ANAC). Portale della trasparenza [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://www.anticorruzione.it/> (дата звернення: 06.05.2025).

26. Ministerio de Hacienda. Plataforma de Contratación del Sector Público [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://contrataciondelestado.es/.Grafati> (дата звернення: 06.05.2025).
27. Urząd Zamówień Publicznych. Platforma e-Zamówienia [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://ezamowienia.gov.pl/.lyceum-cn.org+3Grafati+3Grafati+3> (дата звернення: 06.05.2025).
28. Integrity Authority. Official website [Електронний ресурс]. 2024. URL: <https://integrityauthority.hu/> (дата звернення: 06.05.2025).
29. Pianoo – Expertisecentrum Aanbesteden. TenderNed [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://www.tenderned.nl/> (дата звернення: 06.05.2025).
30. Upphandlingsmyndigheten. e-Avrop – Elektronisk upphandling [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://www.e-avrop.com/> (дата звернення: 06.05.2025).
31. Hellenic Single Public Procurement Authority. ESIDIS – National System of Electronic Public Procurement [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://www.eprocurement.gov.gr/> (дата звернення: 06.05.2025).
32. Public Procurement Agency. CAIS EOP – Centralized Automated Information System "Electronic Public Procurement" [Електронний ресурс]. 2021. URL: <https://www.aop.bg/> (дата звернення: 06.05.2025).